

روابط شکننده ایران و عربستان

مجید اسحاقی گرجی¹، امیر حسین رشمه¹، زهرا فرهاد توسکی¹، غلام رضا عسکری¹، علیرضا توکلی طرقي² و سید آقا بنی هاشمی³

¹دانشگاه سمنان، ²دانشگاه شهید بهشتی و ³دانشگاه روابط بین الملل

چکیده

در این مقاله به بررسی روابط ایران و عربستان بعد از به قدرت رسیدن ملک سلمان می‌پردازیم و تغییرات عمده در کابینه از جمله وزارت خارجه و دفاع عربستان را مورد بررسی قرار داده و با استفاده از نظریه بازی‌ها نشان می‌دهیم که احتمال جنگ بین ایران و عربستان با اتکا به نیروی هوایی و دریایی از طرف عربستان بسیار بالاست و حمله زمینی نیز می‌تواند از سمت نیروهای داعش در اطراف مرزهای ایران، که اکثر آنها اهل تسنن هستند، باشد. در ابتدا با بیان بازی ترکیبی شکار گوزن- بن بست، روابط و اهداف بین ایران و عربستان را در منطقه مورد بررسی قرار می‌دهیم. سپس وضعیت ایران-عربستان در سوریه، جنگ عربستان-یمن و اوضاع عربستان-ایران در یمن را بررسی می‌کنیم. در آخر به بررسی روابط دو کشور در خاورمیانه می‌پردازیم. از آنجایی که در اثر جنگ ایران-عربستان کل جهان اسلام تضعیف می‌شود اسرائیل می‌تواند به راحتی به مقاصد خود در منطقه دست یابد تا با استفاده از این فرصت به کشورهای اسلامی مانند لبنان، سوریه و حتی عربستان حمله نظامی کند. ایران با استفاده از حزب‌الله با اسرائیل می‌جنگد، عربستان با ایران و نهایتاً اسرائیل با عربستان. ایران در طول این مدت دائماً به دنبال مذاکره و پیدا کردن منافع مشترک با عربستان است در حالی که عربستان دائماً به دنبال عدم همکاری با ایران بوده و علاقه‌ای به داشتن منافع مشترک با ایران نیست. عربستان در پی آن است تا ایران را ترغیب به حمله رو در روی نظامی می‌کند. عربستان این بازی را تا قبل از حذف تحریم‌های ایران توسط کشورهای اروپایی و آمریکا ادامه می‌دهد و در نهایت حمله نظامی به ایران را شروع خواهد کرد. دلایلی برای مهار ایران در منطقه از سمت عربستان-آمریکا وجود دارد که می‌تواند جاذبه-هایی برای حمله به ایران برای عربستان فراهم کند. در این مقاله به بررسی این جذابیت‌ها نیز خواهیم پرداخت و با استفاده از نظریه بازی-ها، زمان احتمالی حمله عربستان به ایران را (حدود 94 ماه پیش-پیش-بینی می‌کنیم).

کلمات کلیدی

نظریه بازی‌ها، معمای دو زندانی، بازی شاهین و قمری (ترسوها)، فرم بسط یافته بازی، بهترین پاسخ

مقدمه

سیاست جنگی که شامل تنظیم و نیز اجرا و همچنین محصول و نتیجه تصمیمات رهبران به شمار می‌رود، راهنمایی است برای اقداماتی که یک دولت در ورای مرزهای خویش به منظور پیشبرد اهداف خود در رابطه با دیگر بازیگران حکومتی و غیرحکومتی به عمل می‌آورد. سیاست جنگی عمدتاً به نگاه دولت‌ها و شیوه برخورد آنها به موضوعاتی از قبیل امنیت، نظم، تعارض و همکاری توجه دارد و همواره در حال تحول است. بر این اساس ما سیاست عربستان و آینده این روابط را بررسی خواهیم کرد و سیاست جنگ طلبانه و قلدربانانه عربستان در مقابل ایران در سراسر خاورمیانه و حوادث منا را از دیدگاه دیگری به نام نظریه بازی‌ها بررسی می‌کنیم و نشان می‌دهیم که نظریه بازی‌ها نقش اساسی در سیاست، روابط بین‌الملل و جنگ‌ها ایفا می‌کند و چه بهتر که قبل از انجام هر مذاکره سیاسی و شروع هر رابطه و جنگی از نظریه بازی‌ها استفاده کنیم و همواره یک استراتژی کامل برای هر عملی از سوی حریف خود داشته باشیم.

جنگ ایران-عربستان

عربستان با بیم و هراسی که از قدرت گرفتن ایران مخصوصاً بعد از مذاکرات هسته‌ای و توافق بعد از آن دارد، سعی کرده با ایران در منطقه خاورمیانه بازی با جمع صفر را در پیش گرفته که به خیال خود در این بازی‌ها خود برنده مطلق و ایران بازنده باشد. ولی بعد از توافق هسته‌ای ایران با کشورهای $1 + 5$ و افزایش قدرت ایران، فهمید که استراتژی و روند این بازی چیزی جز شکست عربستان و افزایش بیش از پیش قدرت ایران در منطقه و خاورمیانه نخواهد بود. برای همین منظور، با تغییر استراتژی خود نسبت به ایران، عربستان سعی کرده بازی‌های با حاصل جمع ثابت را در پیش بگیرد. باز هم وزیر خارجه بی‌تجربه و وابسته عربستان، استراتژی‌ها را به گونه‌ای در پیش گرفت که پر واضح است نتیجه‌ای جز ضرر و شکست برای عربستان نخواهد داشت، زیرا ایران همیشه در پی صلح و کمک به کشورهای دوست و برادر مسلمان خود بوده و هست و علاقه دارد در بحران‌های موجود در خاورمیانه به کمک عربستان گام‌های مثبتی برداشته تا منطقه را از بحران و آشفته‌گی نجات دهد.

جنگ ایران-عربستان در سوریه

با توجه به این که ایران هیچگاه جنگ طلب نبوده و چشم‌داشتی به خاک کشورهای نداشته است هیچگاه شروع کننده جنگ نبوده، ولی اگر کشوری بر خاکش تجاوز کند با تمام توان از امنیت و خاک خود دفاع خواهد کرد. با توجه به این که ایران در شرایط فعلی و بعد از توافق هسته‌ای مورد توجه بسیاری از کشورهای دنیا قرار گرفته است و محبوبیت زیادی در بین کشورهای همسایه و مخصوصاً خاورمیانه پیدا کرده است، ایران ترجیح می‌دهد مشکلات به وجود آمده با عربستان را از طریق مذاکره حل و فصل

کند و هیچگونه علاقه‌ای به جنگ با عربستان نخواهد داشت. ولی عربستان به خاطر قدرت گرفتن بیش از قبل ایران دچار وحشتی شده است که راه تصمیم درست را بر خود بسته است، مخصوصاً بعد از مذاکرات هسته‌ای ایران، آمریکا هیچ توجهی به خواسته‌های عربستان نکرد و در حدودی پشت عربستان را خالی کرد وحشت عربستان بیشتر شده است. از طرفی بسیاری از کشورهای عربی بعد از بهار عربی و به وجود آمدن انقلاب‌های مردمی و این که مورد حمایت ایران قرار گرفته و از طرفی عربستان در جنگ با یمن که فکر می‌کرد به راحتی می‌توان بر آن تسلط پیدا کند، الان به باتلاقی تبدیل شده است که عربستان هر روز بیشتر در آن فرو می‌رود و از طرفی هزینه‌های هنگفتی که این جنگ برای عربستان در پی داشته تا حدودی بیشتر از قبل عربستان را دچار ضعف کرده است و اوضاع نابسامان داخلی مزید علت شده است که عربستان برای اثبات خود در منطقه تصمیم به رقابت در سوریه با ایران گرفته و دنبال تغییر در سوریه است. در این حالت در سوریه بازی شاهین-قمری را با ایران در پیش گرفته است. فرض کنیم ۷ ارزش کشور سوریه و C هزینه دستیابی به کشور سوریه باشد. با توجه به استراتژی که عربستان در پیش گرفته قصد دارد خود به تنهایی اوضاع نابسامان سوریه را سامان بخشد و اجازه حضور به ایران را ندهد. روند بازی عربستان با ایران را در سوریه بررسی می‌کنیم.

نمایش بازی به فرم استراتژیک (بازی شاهین-قمری)

(1) عربستان

(2) ایران

بازیکن‌ها

(C) همکاری

(D) عدم همکاری

عمل بازیکن‌ها

		2	
		C	D
1	C	$\frac{v-c}{2}, \frac{v-c}{2}$	$v, 0$
	D	$0, v$	$\frac{v}{2}, \frac{v}{2}$

طبق این بازی که عربستان در پیش گرفته و ایران مجبور به ادامه آن است تعادل خالص برای دو کشور این است که یکی همکاری کند و دیگری عدم همکاری را در پیش گیرد که فقط یک کشور بر سوریه تسلط داشته باشد که این حالت خواست عربستان است. ولی چون ایران قصد دارد که اوضاع سوریه را آرام کند پس این تعادل خواست ایران نیست. فرض کنیم p احتمال شروع جنگ از طرف عربستان باشد و باید چه راهکارهایی در پیش گرفته شود تا عربستان این جنگ را شروع نکند و به مذاکره‌ای که خواست ایران است تن دهد.

		2	
		q	1-q
1	p	$\frac{v-c}{2}, \frac{v-c}{2}$	$v, 0$
	1-p	$0, v$	$\frac{v}{2}, \frac{v}{2}$

با توجه به تعادل ترکیبی که در نقطه $(p, q) = (\frac{v}{c}, \frac{v}{c})$ اتفاق افتاده است احتمال شروع جنگ از طرف عربستان وابسته به متغیرهای v و c است ($v < c$). اگر فرض کنیم $c = 2v$ یعنی هزینه جنگ دو برابر ارزش منبع باشد احتمال وقوع جنگ $p = \frac{1}{2}$ است و هرچه c بزرگتر از v باشد احتمال وقوع

جنگ کمتر خواهد شد که این خود یکی از راهکارهای جلوگیری از این جنگ احتمالی است.

ایران علاقمند است که مشکلات منطقه را به کمک عربستان حل کند تا به یک خاورمیانه آرام دست پیدا کند ولی با توجه به استراتژی‌هایی که عربستان در پیش گرفته ایران اعتماد کافی به عربستان ندارد برای همین منظور ایران ترجیح می‌دهد بازی معمای دو زندانی را با عربستان در پیش بگیرد و به کمک عربستان مشکل سوریه را حل کند و دخالت‌های دول غربی را در منطقه کم کند. در این بازی $v > c$.

نمایش بازی به فرم استراتژیک (معمای دو زندانی)

(1) عربستان
 (2) ایران

بازیکن‌ها

(C) همکاری
 (D) عدم همکاری

عمل بازیکن‌ها

		2	
		C	D
1	C	$\frac{v}{2}, \frac{v}{2}$	$0, v$
	D	$v, 0$	$\frac{v-c}{2}, \frac{v-c}{2}$

تعادل نش خالص این بازی نقطه (D, D) است یعنی هر دو کشور می‌توانند بحران سوریه را با عربستان حل کنند در حالی که اگر عربستان استراتژی درستی را در پیش بگیرد می‌تواند بدون ضرر همراه ایران بحران سوریه را حل کنند.

با توجه به اوضاع جنگ عربستان با یمن و هزینه‌های متحمل شده به عربستان، اوضاع داخلی عربستان و اتفاقات رخ داده بر علیه عربستان می‌توان صحبت‌های عادل الجبیر بر علیه ایران را به عنوان تهدیدهای باور نکردنی پنداشت ولی نمی‌توان بی‌تفاوت نسبت به این سخنان هم بود زیرا رژیم جدید عربستان و مخصوصاً کارهایی که از ولیعهد و وزیر امور خارجه عربستان دیده شده است که پشت رفتارها و تصمیم‌ها چیزی جز شتابزدگی و خامی وجود ندارد باید آماده هرگونه رفتاری از طرف آنها بود پس ایران باید راهکارهایی را در پیش گیرد که امنیت کشور را تأمین کرده و قدرت خود را از هر جهت بیشتر به معرض دید قرار دهد.

با فرض این که صحبت‌های عادل الجبیر بر علیه ایران و تهدید ایران به جنگ را به عنوان یک تهدید باورکردنی قلمداد کنیم ایران باید آمادگی لازم برای مقابله با جنگ احتمالی با عربستان را در پیش گیرد. این آمادگی را می‌توان به تقویت قوای نظامی و تسلیحاتی، استفاده از محبوبیت ایران و هم‌پیمان کردن کشورهای همسایه برای تحکیم امنیت مرزی، و ... دانست و عربستان نیز می‌تواند چنین روندی را در پیش گیرد. جدول بازی طبق کاربردی از بازی معمای دو زندانی در روابط بین‌المللی به فرم زیر است:

$A =$ آمادگی برای جنگ و افزایش قوای نظامی و تسلیحاتی

$B =$ حفظ نیروهای حاضر و بی‌توجهی به شروع جنگ احتمالی

2

		A	B
1	A	3,3	1,4
	B	4,1	2,2

دو کشور می‌توانند به امید این که جنگی صورت نگیرد نیروهای فعلی خود، هیچ تلاشی در جهت افزایش آمادگی پیدا نکنند که در این صورت هزینه خاصی به دو طرف تحمیل نخواهد شد، که این حالت همان تعادل نش بازی معمای دو زندانی است که با توجه به رفتارهای اخیر عربستان این اقدام و خوش باوری نباید از سوی ایران صورت گیرد. اگر دو کشور در تلاش برای افزایش قدرت مقابله در جنگ باشند حتماً هزینه‌های زیادی را متحمل خواهند شد که البته این هزینه‌ها برای ایران کمتر خواهد بود، ولی عربستان هزینه‌های هنگفتی را به جز پرداختی‌های تا به امروز برای جنگ با یمن و نگر داشتن متحدانش خواهد کرد. ایران به دلیل این که در سال‌های تحریم به خودمتمکی شده و بیشتر تجهیزات نظامی و تسلیحاتی را خود تولید کرده و از طرف دیگر اگر نیازی به خرید سلاحی داشته باشد می‌تواند از پول‌های بلوکه شده در زمان تحریم استفاده کند. حال اگر یک کشور به افزایش قوای خود بپردازد و کشور دیگر این هزینه را به هر دلیلی پرداخت نکند حتماً در این جنگ بازنده خواهد شد. پس بهتر است ایران با توجه به شناختی که از عربستان دارد بهتر است خود را برای این نبرد احتمالی آماده کند که در هر حال هزینه‌های کمتری متقبل خواهد شد. در نتیجه به جز این که امنیت داخلی خود را با این کار تامین می‌کند می‌تواند توان نظامی خود را در منطقه و دنیا افزایش دهد تا دیگر کمتر کشوری حتی فکر تجاوز به خاک ایران را کند و با توجه به اوضاع نه چندان خوب عربستان می‌تواند به مرور عربستان را کنار زده و خود قدرت مطلق منطقه شود.

در منطقه خاورمیانه عربستان در پی عدم همکاری با ایران است و در این راستا بازی بن بست را در پیش گرفته است. اما ایران همیشه در پی همکاری و منافع مشترک در خاورمیانه با عربستان است و ترجیح می‌دهد با کمک عربستان به بحران منطقه پایان دهد تا هرچه زودتر دست دول غربی و آمریکا را از منطقه کوتاه کند. ایران علاقه‌مند است بازی شکار گوزن را با عربستان بازی کند.

نمایش بازی ترکیبی به فرم استراتژیک (بازی شکار گوزن- بن بست)

بازیکن ها }
(1) ایران
(2) عربستان

عمل بازیکن‌ها

(C) همکاری

(D) عدم همکاری

		2	
		C	D
1	C	3, 1	0, 3
	D	2, 0	1, 2

تعادل نش خالص این بازی نقطه $(1, 2)$ است. یعنی اگر عربستان بازی خود در منطقه را تغییر ندهد و ایران همچنان در پی همکاری با عربستان باشد در نهایت هر دو کشور مجبور به عدم همکاری با هم خواهند شد که منفعت عربستان بیشتر از ایران خواهد بود.

نمایش بازی در فرم بسط یافته (در سوریه)

1 = عربستان

2 = ایران

بازیکن‌ها

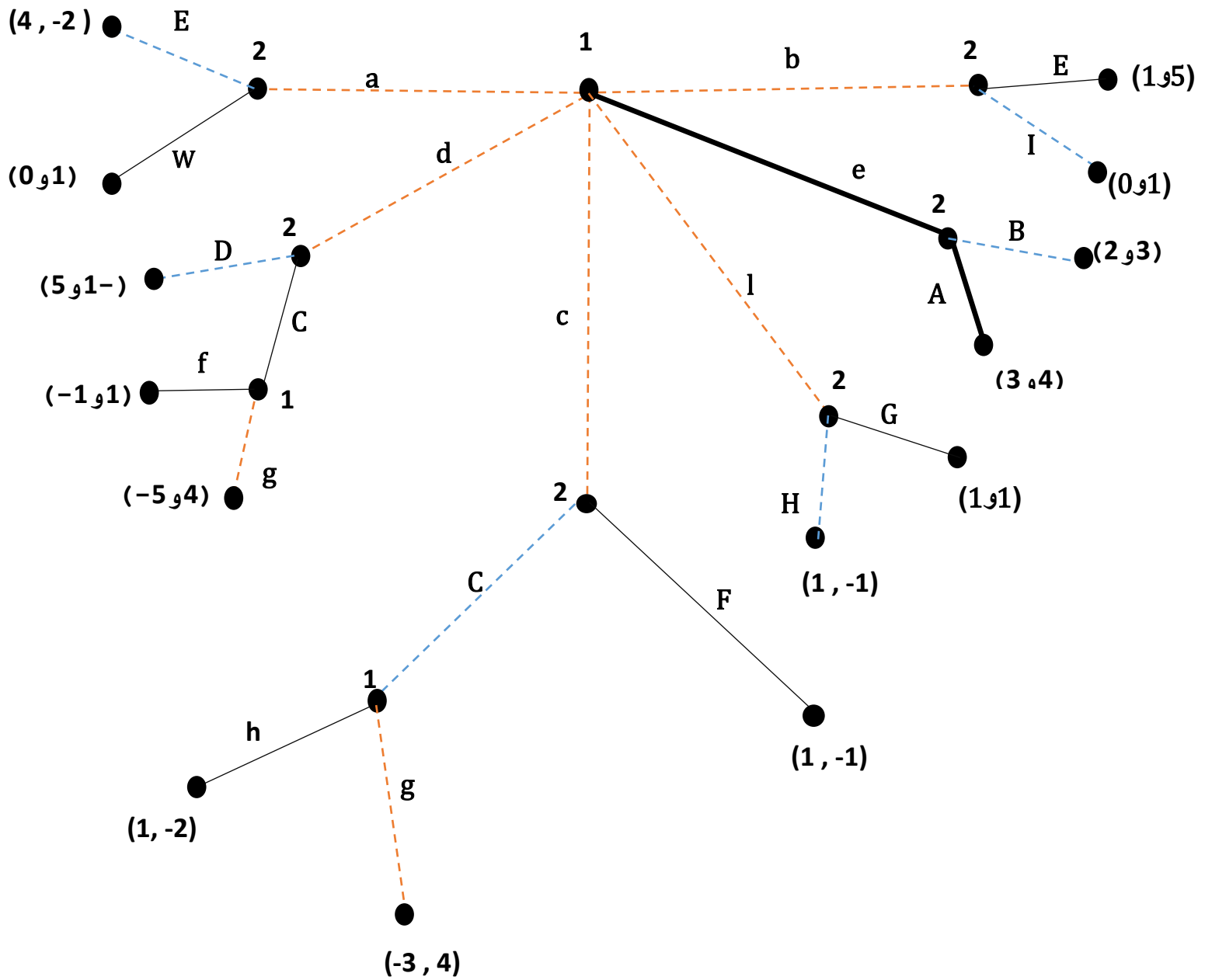

- (a) حل مسئله سوریه به کمک ایران با محور محدودیت ایران در سوریه
- (b) حل مشکل سوریه به کمک مذاکره با ایران بدون قید و شرط در مورد دولت انتقالی
- (c) ترور مستشاران و نیروهای نظامی ایران در سوریه به دست نیروهای سلفی
- (d) اتحاد با مخالفان بر علیه دولت سوریه و حذف ایران
- (e) مسابقه تسلیحاتی در سوریه بر علیه ایران
- (f) مقابله با ایران در سوریه
- (g) ترور ناموفق
- (h) ترور موفق
- (j) جنگ با ایران
- (i) مذاکره با ایران برای کاهش تنش ها
- (k) تهدید ایران به جنگ ایران
- (l) جنگ روانی

عمله‌های
بازیکن
1

- (A) افزایش تسلیحاتی- نظامی برای مقابله با عربستان
- (B) مذاکره با عربستان برای پایان دادن به تنش ها
- (C) اعزام نیروهای بیشتر به سوریه برای مقابله با عربستان و حمایت از مردم سوریه
- (D) عقب نشینی
- (E) پذیرش شرایط عربستان
- (F) عدم فرستادن مستشار و نیروهای اطلاعاتی
- (G) خنثی کردن جنگ روانی
- (H) بی‌توجهی به جنگ روانی
- (I) مخالفت با شرایط عربستان

عمل‌های
بازیک
ن، 2

تعادل نش زیر بازی کامل این بازی به روش استقرای معکوس برابر $SPE = \{ (e, A) \}$ است.

نمایش بازی در فرم بسط یافته (در یمن)

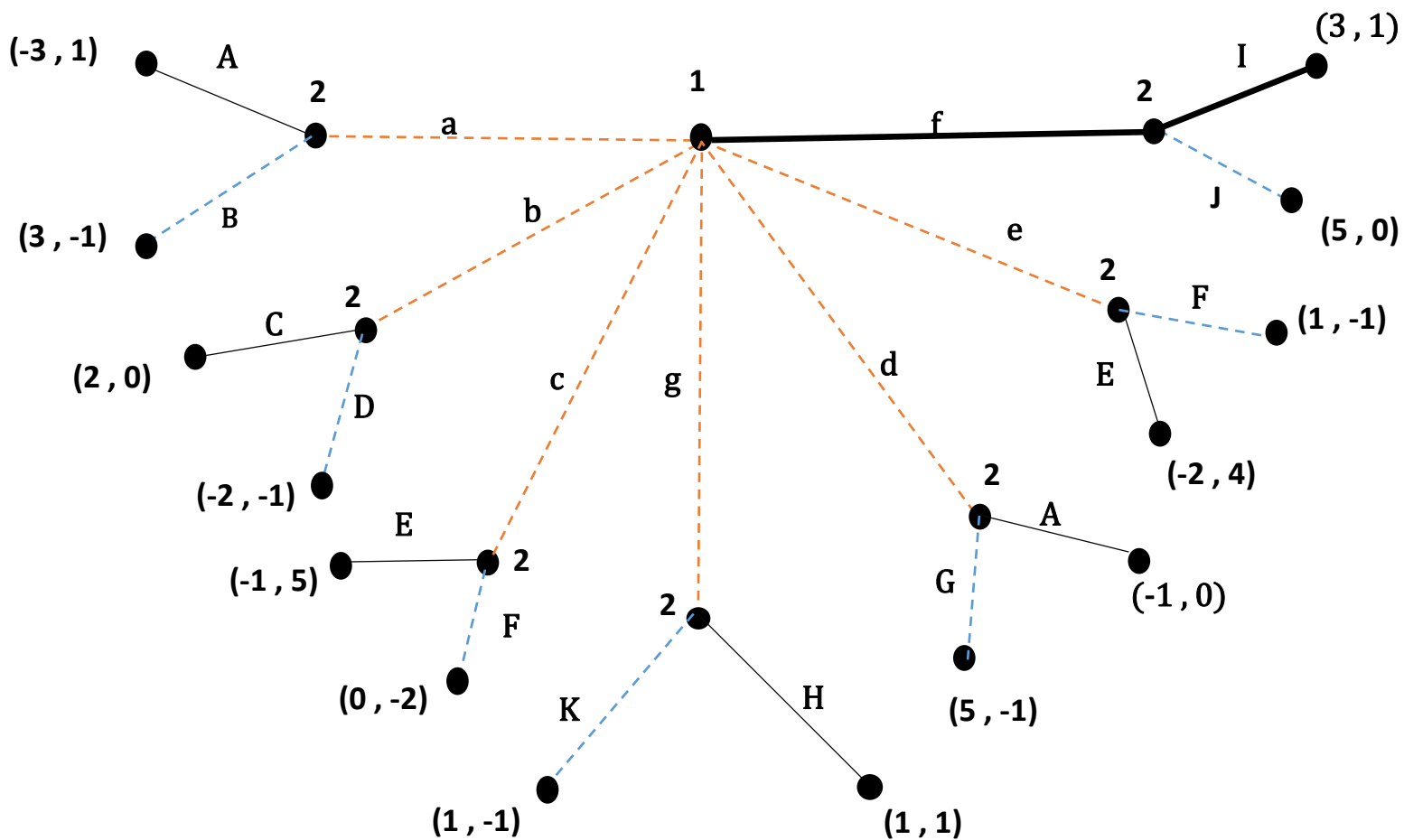
1 = عربستان
2 = ایران
بازیکن ها

- (a) مقابله با حضور نظامی ایران در یمن
- (b) جلوگیری از کمک‌های مستشاری و مشاوره‌ای ایران به حوثی‌ها
- (c) مذاکره با ایران برای بیرون آمدن از باتلاق یمن
- (d) مقابله با سیاست‌های حمایتی فرهنگی- مالی- غذایی- دارویی ایران در یمن
- (e) قبول یک دولت شیعی در یمن
- (f) جلوگیری از انتشار رفتار مقاومت و انقلابی در مردم شیعی یمن
- (g) جنگ روانی
- عمل‌های بازیکن 1

- (A) مقابله با حضور نظامی عربستان در یمن
- (B) عقب نشینی
- (C) عدم برخورد
- (D) برخورد با عربستان و اضافه کردن نیروهای مستشاری
- (E) پذیرش خواسته های عربستان
- (F) رد کردن خواسته های عربستان
- (G) شکایت به سازمان ملل برای حمایت از مردم مظلوم
- (H) خنثی کردن جنگ روانی
- (K) بی توجهی به جنگ روانی
- (I) حمایت از مردم مظلوم یمن
- (J) سکوت در برابر عربستان

**عمل‌های
بازیکن
2**

یمن

تعادل نش این بازی به روش استقرای معکوس $SPE = \{(f, I)\}$ است.

نمایش بازی در فرم بسط یافته (ایران و عربستان در منطقه)

=1 عربستان

=2 ایران

بازیکن‌ها

(a مذاکرات برای حل مسائل فی ما بین ایران و عربستان و آرام کردن روابط

(b تفرقه افکنی در بین جناح‌ها و مذاهب ایران

(c جنگ با ایران در سوریه (افزایش تسلیحات نظامی)

(d جنگ مستقیم

(e جنگ نفتی

(f تلاش برای منزوی کردن ایران با شرکاء خارجی

(g جنگ روانی (نشان دادن عدم حمایت ایران از محور مقاومت در جریان توافق هسته‌ای)

(i جنگ در یمن (جلوگیری از انتشار مقاومت و انقلاب در مردم شیعی یمن)

(j جنگ در ایران

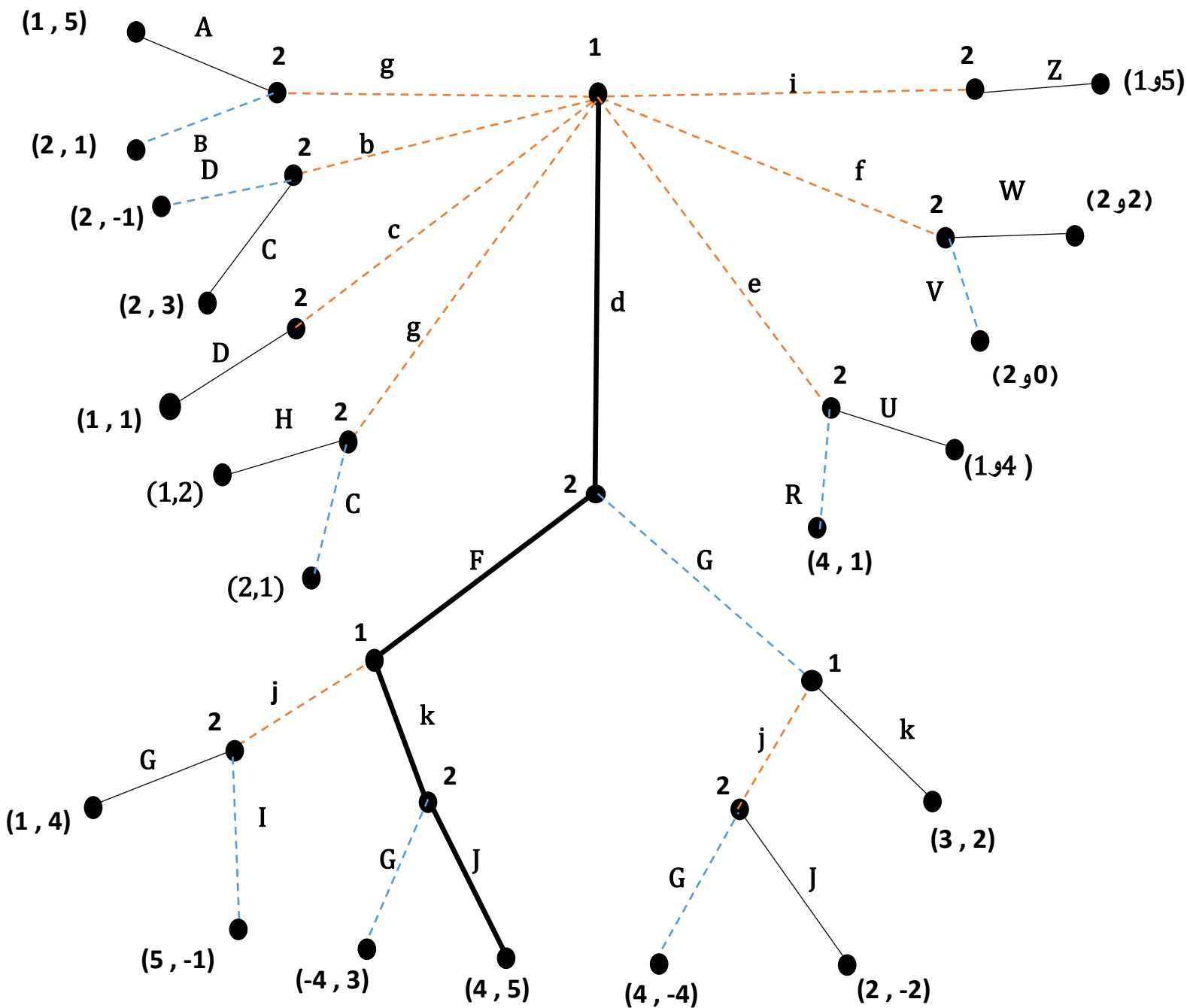
(k مصالحه

عمله‌های
بازیکن
1

- (A) پذیرش شرایط عربستان
- (B) رد کردن شرایط عربستان
- (C) بی توجهی
- (D) افزایش تسلیحات نظامی
- (E) تدبیر و خنثی کردن
- (F) واکنش نسبت به شروع جنگ از طرف عربستان
- (G) جنگ
- (H) خنثی کردن جنگ روانی
- (I) عقب نشینی
- (J) مصالحه
- (R) تسلیم اقتصادی
- (U) عدم تسلیم اقتصادی
- (V) منزوی شدن ایران
- (W) مقابله با عربستان
- (Z) حمایت از مردم عربستان

عمل‌های
بازیکن
2

تعداد نش زیر بازی کامل این بازی برابر $SPE = \{(dk, FJ)\}$ است.

تأثیر شخصیت بر سیاست خارجی

آنچه سیاست خارجی یک کشور را کارآمد می‌سازد توجه به موقعیت ژئوپلیتیک، جایگاه اقتصادی و مقدرات داخلی از نظر نیروی انسانی کارآمد و توسعه یافته و آگاهی از محذورات محیطی بخصوص در عرصه نظام بین الملل می‌باشد.

پروفسور جیمز روزنا از تئوریسین های برجسته روابط بین الملل و از متفکرین تعیین کننده سیاست خارجی آمریکا بخصوص در زمان رونالد ریگان معتقد است، پنج متغیر تأثیر گذار بر سیاست خارجی کشورها داریم و این متغیرها برخی در جهان توسعه یافته از قدرت و تأثیر عمیقتری برخوردارست و برخی چون متغیری بنام شخصیت در جهان سوم و کشورهای در حال توسعه از نفوذ بیشتری در شکل گیری سیاست خارجی کشورها برخوردار می‌باشد.

با روی کار آمدن ملک سلمان بعنوان پادشاه و تحول نسبتاً عمیق در اس قدرت از جمله کنار گذاشتن برادر و انتخاب برادرزاده بعنوان ولیعهد که در ساختار سیاسی عربستان سابقه نداشت و قدرت دادن به فرزند جوانسال خویش محمد بن سلمان که از طرفداران جنگ علیه یمن می‌باشد و با وجود تحصیل سیاست در غرب از تجربه و پختگی کافی برخوردار نمی‌باشد می‌رود که سیاست خارجی عربستان از نوعی محافظه کاری همراه با عقلانیت در جهت حفظ منافع این حکومت خارج شود و تندروری با هدف نمایش قدرت نظامی در منطقه و کسب محبوبیت بیشتر در میان برخی جریانهای داخلی و قدرت نمایی در برابر برخی حکومت های دیگر خاورمیانه جای آن را بگیرد.

عادل الجبیر که از سال 2007 تا 2015 سفیر دولت سعودی در ایالات متحده بود و فارغ التحصیل اقتصاد و علوم سیاسی از دانشگاه جورج تاون می‌باشد؛ تا حدودی از تفاوت های مهمی از نظر شخصیتی نسبت به سلف خود برخوردار است. توجه کمتر به محافظه کاری، نسبت ضعیف با شاهزادگان و متنفذین تأثیر گذار سعودی و حضور بخش عمده ای از دوران زندگی در آمریکا فرد متفاوتتری از او ساخته است. با حضور فردی میانسال نسبتاً تندر و علاقه مند به ارتباط فراگیر با ایالات متحده و از رابطان قدرتمند دولت سعودی با لابی قدرتمند اسرائیل (آیپک) نوعی تفاوت نسبی نه چندان عمیق در سیاست خارجی سعودی دیده می‌شود.

در نهایت درک متغیر شخصیت بعنوان تأثیر مهارت های فردی و شخصیتی (از نظر فکری و روانی) بار دیگر این سخن پروفسور روزنا را تأیید می‌کند که در کشورهای کمتر توسعه یافته و یا در حال توسعه سیاست خارجی بشدت از افراد و متغیر شخصیت تأثیر می‌پذیرد برخلاف دول توسعه یافته که متغیر نقش و سیستمی از جایگاه والاتری برخوردار است [75] و [80].

حال به بررسی سود و زیان های احتمالی ایران و عربستان در این جنگ احتمالی می‌پردازیم:

سود عربستان:

- 1) نشانه‌هایی از ناسونالیست عربی به رهبری عربستان
- 2) پایان دادن به شبه درگیری‌ها در جای جای منطقه
- 3) افزایش قیمت نفت به نفع متحدان
- 4) ساختن ائتلاف عربی- سنی برعلی هلال شیعه
- 5) از بین بردن روحیه مقاومت در خاور میانه و سرکوبی اغتشاشات در منطقه
- 6) ابرقدرت شدن در منطقه
- 7) تبدیل شدن از یک قدرت اقتصادی مالی به یک قدرت سیاسی- نظامی
- 8) از دست رفتن تنگه هرمز و مسلط شدن بر خلیج فارس
- 9) تسلط بر منابع نفتی منطقه
- 10) جذب حمایت حداکثری از آمریکا و متحدان غربی‌اش
- 11) نشان دادن قدرت عربی آمریکایی در همسایگی روس‌ها و تضعیف منافع آنها در سوریه
- 12) بازگشت روحیه از دست رفته عربی در تاریخ اعراب
- 13) منزوی‌تر شدن چین و روسیه در آسیای میانه و آسیای غربی
- 14) به قدرت رسیدن و حمایت حداکثری شاهزاده‌های عربی از وزیر دفاع عربستان (پسر بن سلمان)
- 15) رهبری جهان اسلام
- 16) اجماع بین‌المللی بر علیه ایران و عملکرد آن در منطقه
- 17) جذب حمایت و پشتیبانی کمرنگ شده از حامیان غربی و آمریکایی خود

ضرر عربستان:

- 1) آسیب به مراکز نفتی و استراتژیک عربستان
- 2) ناامن شدن خلیج فارس و حمل و نقل نفتی در خلیج
- 3) ناامنی برای کشورهای عربی خلیج فارس
- 4) قدرتمند شدن شاهزاده‌های مخالف حاکمیت عربستان
- 5) شکلگیری قیام‌های مردمی در داخل عربستان و متحدین عربی و شهرهای شیعه عربستان از جمله قطیف

6) از بین رفتن تمرکز در یمن و سوریه و احتمال تضعیف جبهه سنی-تکفیری

7) هزینه تسلیحاتی زیاد و اجیرکردن تعداد زیادی برای جنگ

8) کم شدن توریست مذهبی

سود ایران:

1) نشان دادن چهره اصلی خاندان آل سعود به جهان اسلام

2) امکان قوی شدن هلال شیعه و قدرتمند شدن کشورهای مقاومت

3) امکان قدرتمند شدن حزب الله و تحت فشار قرار گرفتن اسرائیل

4) امکان قدرتمند شدن جبهه ضدآمریکایی با محوریت ایران، روسیه و

چین

ضررهای ایران:

1) ناامن شدن خلیج فارس

2) از بین رفتن جزیره ثبات و آرامش در منطقه

3) افزایش هزینه‌های تسلیحاتی به جای عمرانی

4) عقب افتادن رشد علمی کشور

5) وابسته شدن به کشورهای چوون روسیه و چین و دادن امتیاز بیشتر

به آنها

6) امکان از دست دادن محور مقاومت

7) سوء استفاده کشورهای فرامنطقه‌ای مانند فرانسه و آمریکا برای

زدن ضربه به ایران

8) ضربه خوردن و یا از بین رفتن مناطق و امکانات استراتژیک ایران

9) باقی ماندن تحریم‌های ایران در صورتی که جنگ تا آغاز برجام

شروع شود

10) نارضایتی مردمی به دلیل پیشگیری از یک جنگ و یا برنامه‌ریزی

برای آن

11) امکان تضعیف شیعیان در منطقه

سود مشترک:

1) افزایش قیمت نفت

2) امکان به تعادل رسیدن قدرت در سوریه و یمن به نفع هر دوی آنها

ضرر مشترک:

- 1) ناامنی در خلیج فارس و کشورهای همسایه
- 2) ناامنی در جابه جایی نفت و حمل و نقل در خلیج
- 3) از بین رفتن دارایی‌های این دو کشور و صرف هزینه‌های هنگفت
- 4) اثرات جنگ روی مردم در کشور از لحاظ فرهنگی و مالی و علمی و معیشتی
- 5) تضعیف قدرت نظامی و سیاسی و مالی در هر کشور
- 6) سوء استفاده آمریکا و کشورهای غربی از افزایش قیمت نفت
- 7) قدرتمند شدن اسرائیل در منطقه
- 8) افزایش حضور نیروهای بیگانه و غربی در خلیج فارس

نمایش بازی در فرم استراتژیک:

$$\left. \begin{array}{l} =1 \text{ ایران} \\ =2 \text{ عربستان} \end{array} \right\} \text{بازیکن‌ها}$$

$$\left. \begin{array}{l} =M \text{ سود} \\ =H \text{ ضرر} \end{array} \right\} \text{عمل بازیکن‌ها}$$

		2	
		M	H
1	M	2, 2	15, 13
	H	20, 25	8, 8

این بازی نشان می‌دهد که بهترین پاسخ این بازی در هر صورت ضرر ایران در اثر جنگ می‌باشد.

عوامل جنگ عربستان برعلیه ایران

1) نقشه آمریکا با هم پیمانی اسرائیل و عربستان برای به زانو درآوردن ایران و تضعیف ایران و عربستان در جنگ برای قدرتمندتر شدن اسرائیل. اول همکاری اسرائیل با عربستان و بعد حمله به ایران و بعد تضعیف هر دو کشور و حمله اسرائیل اشغال لبنان و سوریه و قدرتمندتر شدن اسرائیل.

2) افزایش قیمت نفت

3) تضعیف در قدرت نظامی و دیگری مالی منطقه (مانند ایران و عراق سال 1359)

4) از بین بردن قدرت مقاومت و تفکر مقاومت در منطقه

5) شخصیت و ویژگی‌های اخلاقی حاکمان جدید سعودی (وزیر دفاع + وزیر خارجه)

6) ماجراجویی آمریکایی‌ها با القای ایران هراسی و دادن حس ماجراجویی برای اعراب بر علیه ایران

7) انزوای عربستان در اثر رقابتهای منطقه‌ای با ایران در سوریه و عراق و یمن و بحرین

8) اتخاذ سیاستهای مقابله جویانه با ایران در منطقه و مناطقی که ایران در آن دارای امتیازاتی می‌باشد.

بازی با حاصل جمع صفر

ایران کشوری صلح طلب است و توضیح می‌دهد مشکلات را از طریق مذاکره حل کند و برعکس آن عربستان کشوری جنگ طلب (با توجه به روند استراتژی اخیر عربستان) پس اگر ایران جنگ را انتخاب کند امتیاز 1- و

عربستان +1 می‌گیرد، اگر مذاکره ایران +1 و عربستان -1 می‌گیرند. چون دنیا در پی برقراری صلح جهانی است و مذاکره به جنگ ارجع است در تقابل جنگ و مذاکره کشوری که جنگ را انتخاب کند امتیاز -1 و مذاکره را انتخاب کند +1 می‌گیرد.

$=1$ ایران
 $=2$ عربستان
 } بازیکن‌ها

$=M$ جنگ
 $=H$ مذاکره
 } عمل بازیکن‌ها

		2	
		M	H
1	M	-1 , 1	-1 , 1
	H	1 , -1	1 , -1

تعدادل نش خالص این بازی $(H, H) = (1,-1)$ است. این بازی نشان می‌دهد که بهترین پاسخ برای هر دو کشور مذاکره می‌باشد.

راهکارهایی برای ایران

1. استفاده از بازی هماهنگی در خاور میانه
2. استفاده از نظریه دشمنی محدود (بازی هماهنگی در تضاد)
3. فشار بیشتر در سوریه و یمن بر عربستان
4. تشویق شاهزاده های مخالف و هدایت آنها
5. حمایت از شیعیان بحرین
6. تشکیل ائتلاف چین، روسیه و ایران در سوریه و افزایش تسلیحات
7. تحویل گرفتن سامانه اس-300 از روسیه
8. نشان دادن قدرت موشکی
9. فشار بر عربستان در لبنان
10. مذاکره با عربستان در سوریه فقط مذاکره برای مذاکره و پیشروی در سوریه برای فشار بیشتر بر عربستان
11. کمک کردن به دولت عراق و فشار بر عربستان
12. جلوگیری از جنگ تا حد امکان و در صورت بروز جنگ توسط عربستان، حمله همه جانبه به عربستان تا این که در کوتاهترین مدت عربستان را به زانو درآورده و از جنگ فرسایشی جلوگیری نماید.

فهرست منابع:

- 1) آتش بس و مذاکره؛ دو گام انصارالله برای رهایی یمن از جنگ - روزنامه ایران - 21 / 02 / 1394
- 2) آمریکا و ثبات خلیج فارس در روند رقابت های ژئوپلیتیکی ایران - عربستان - فصلنامه دیپلماسی صلح عادلانه - شماره پنجم - تابستان 1390
- 3) آتش بس لرزان ریاض با یمن - روزنامه جوان - 23 / 02 / 1394
- 4) آتش بس در جنگ یمن با دیپلماسی فشرده ایران - روزنامه ایران - 03 / 02 / 1394
- 5) آتش بس یمن نتیجه رایزنی های محرمانه ایران و عربستان است - شبکه سی ان ان
- 6) آغاز موج جدید بازداشت ها در عربستان - روزنامه حمایت - 27 / 07 / 1393
- 7) آیا عربستان وارد جنگ سرد منطقه ای با ایران شده است - معاونت بررسی و تحلیل سازمان بسیج دانشجویی - مجمع شهید دیالمه - مهدی جوکار
- 8) آمریکا و عربستان در یمن چه می کنند - روزنامه اطلاعات - دکتر محمود رضا امینی - 01 / 10 / 1388
- 9) آمریکا مخالف حمله نظامی به یمن است - روزنامه افکار - لارا جیکس و پائول مک لری - 31 / 01 / 1394

- (10) اوباما : ایران بخشی از راه حل یمن باشد - روزنامه شهروند
- 1394/02/03
- (11) انصارالله پیروز جنگ یمن - روزنامه جام جم - معصومه زارع -
1394/02/07
- (12) انصارالله : انقلاب مردم یمن متوقف نمی شود - روزنامه ایران -
1394/01/27
- (13) آیا عربستان توان مقابله با ایران را دارد - عبدالباری
عطوان
- (14) افزایش احتمال وقوع جنگ بین ایران و عربستان - نیویورک
تایمز
- (15) احتمال جنگ میان ایران و متحدان عربستان زیاد است - سی ان
ان - 1394/01/09
- (16) اهداف و منافع مشترک ایران و روسیه در صحنه تحولات سوریه -
مرکز بین المللی مطالعات صلح
- (17) الجبیر: روابط عربستان با ایران تا قبل از انقلاب خوب بود
/ توپ در زمین ایران است - فتن - 1394/08/10
- (18) انصارالله : با هادی مذاکره نمی کنیم - روزنامه شرق -
1394/01/30
- (19) امنیت یمن , امنیت ایران است - روزنامه جوان - محمد
پایانی - 1394/02/13
- (20) ابهامات داخلی عربستان و جنگ یمن - آرمان امروز -
1394/02/05
- (21) ادامه تجاوز هوایی عربستان به یمن - آرمان امروز -
1394/02/05
- (22) ادامه تجاوز عربستان به یمن - روزنامه افکار - 1394/01/15
- (23) ارسال تجهیزات نظامی برای القاعده در یمن - آفتاب یزد -
1394/01/27
- (24) اسرائیل و عربستان; یک روح در دو بدن - روزنامه کیهان -
محمدرضا مرادی - 1394/02/10
- (25) انتقاد ایران از سیاست یک بام و دو هوای عربستان در
روابط دو جانبه - روزنامه شهروند - آرمین منتظری - 1393/08/11
- (26) بازتاب جهانی سفر اردوغان به تهران - روزنامه ایران -
1394/01/20
- (27) با وجود اعلام عربستان مبنی بر دستیابی به اهدافش در
عملیات " طوفان قاطع" نتایج این عملیات معلوم نیست - نیویورک
تایمز
- (28) بررسی تحولات اخیر کشور یمن - سید سعید هاشمی نسب
- (29) بررسی تجاوز نظامی به یمن از منظر سیاست داخلی سعودی -
معاونت بررسی و تحلیل سازمان بسیج دانشجویی مجمع شهید دیالمه
- دکتر علی اکبر اسدی

- (30) بحران خاموش در سرزمین فراغنه - روزنامه بامداد - حسین ابراهیم نیا - 1394/01/19
- (31) پارلمان پاکستان با مشارکت نظامی در جنگ یمن مخالفت کرد - روزنامه افکار - 1394/01/22
- (32) پس لرزه های ائتلاف دلاری در حمله به یمن - روزنامه کیهان - 1394/01/18
- (33) پنج دلیل اصلی خصومت عربستان با ایران - روزنامه سیاست روز - 1392/11/20
- (34) پیروز این آتش بس ایران است - شبکه بی بی سی
- (35) پیش بینی آمریکایی از فروپاشی عربستان - نیویورک تایمز
- (36) تدارک واشنگتن - ریاض - قاهره برای جنگ داخلی در یمن - روزنامه جوان - 1393/11/25
- (37) تحلیل روسها از نتیجه جنگ ایران و عربستان - پتر لووف
- (38) تحلیل رویکرد عربستان به تحولات سوریه؛ چرا عربستان در سوریه می جنگد؟ - کامران کرمی
- (39) تغییر تاکتیک آمریکا در سوریه - واشنگتن پست - 1394/07/18
- (40) تکمیل پازل سقوط آل سعود با اعدام شیخ النمر - ایسنا - 1394/08/08
- (41) توطئه شیوخ عرب علیه یمن - روزنامه شهرآرا - 1393/12/19
- (42) جنگ داخلی و بمباران ها همچنان ادامه دارد - روزنامه کارون - 1394/02/05
- (43) جنگ روانی روزنامه اماراتی علیه ایران در سوریه - تابناک
- (44) جنگ یمن و منافع عربستان - روزنامه ایران - احمدرضا روح الله زاده - 1388/08/19
- (45) جنگ یمن ضعف های عمیق حکومت عربستان را آشکار کرد - روزنامه ایران - مختار حداد - 1394/02/02
- (46) جنگ یمن به وزارت 40 ساله سعود الفیصل پایان داد - روزنامه جوان - محمد پایانی - 1394/02/10
- (47) جنایات سعودی ها در یمن گریبان خودشان را می گیرد - روزنامه کیهان - 1394/02/24
- (48) چرا پاکستان در بحران یمن بی طرف ماند - معاونت بررسی و تحلیل سازمان بسیج دانشجویی - مجمع شهید دیالمه
- (49) چرا ایران، آمریکا و روسیه پای میز مذاکره آمده اند - رویتر
- (50) چه کشوری شکست خورد - روزنامه آرمان امروز - محسن فرجی راد - 1394/02/05
- (51) حمله مجدد جنگنده های عربستان به یمن - روزنامه آرمان امروز - 1394/02/03
- (52) حمله عربستان به یمن کاملا مرتبط با مذاکرات هسته ای ایران - مهدی محمدی - 1394/01/08

- (53) حوثی ها طرح آتش بس 5 روزه را پذیرفتند - روزنامه کارون -
1394/02/21
- (54) حیثیت عربستان بر باد رفت - روزنامه کائنات - 1394/02/03
- (55) داعش مامور تحقق اهداف عربستان در یمن شد - روزنامه جام جم - 1394/02/07
- (56) دگرگونی جایگاه منطقه ای یمن - حسن احمدیان - حسین صادقی -
1389/04/28
- (57) رایزنی با میانجی برای حل بحران یمن - روزنامه افکار -
1394/01/20
- (58) رمزگشایی از حمله هوایی عربستان به یمن - گروه بین الملل جهان نیوز - 1394/01/06
- (59) رویاهای دست نیافتنی عربستان در یمن - روزنامه جام جم -
جینس دیفنس - 1394/01/19
- (60) زلزله سیاسی در آل سعود - روزنامه آفتاب یزد - 1394/02/10
- (61) ژنرال های آمریکایی تجاوز عربستان به یمن را یک ایده بد خواندند - روزنامه افکار - 1394/01/30
- (62) سایت خبری آرمان پرس
- (63) سعودی ها گستاخ شده اند - مجتهدزاده
- (64) سه بحرانی که جهان را تهدید می کند - سی ان ان
- (65) سناریوهای پیش روی آل سعود چیست - روزنامه 19 دی - عباس پرورده - 1394/01/22
- (66) شمارش معکوس برای انتقام سخت از آل سعود - روزنامه کیهان -
1394/01/25
- (67) شورش در دستگاه آل سعود - روزنامه جوان - دکتر سید نعمت اله عبدالرحیم زاده - 1394/02/13
- (68) صعده ; کربلای 1431 - روزنامه وطن امروز - علی عباسی هزار -
1388/10/14
- (69) صهیونیستها رژیم آل سعود را به چاه انداخت - روزنامه قدس - مسعود بصیری - 1394/02/05
- (70) طغیان شاهزادگان علیه پادشاه - روزنامه جوان - 1394/02/13
- (71) عربستان در حمله به یمن از سلاح های ممنوعه استفاده می کند - روزنامه آفتاب یزد - 1394/02/01
- (72) عربستان ایران را تهدید به جنگ کرد - روزنامه انتخاب
- (73) عربستان خلاف حقوق بین الملل عمل می کند - احسان اسقایی -
1394/01/30
- (74) عقب نشینی 2 ناو آمریکایی از سواحل یمن - روزنامه آرمان امروز - 1394/02/06
- (75) عوامل تاثیر گذار بر تصمیم سازی خارجی روسیه - سید رضی عمادی - فصل نامه آسیای مرکزی و قفقاز - شماره 70 - تابستان 1389

- (76) کالبد شکافی انقلاب صورتی در یمن و نقش عربستان در سرکوب آن - حبیب اله ابوالحسن شیرازی - سید رضا مظلوم طبائی زواره -
1391/12/26
- (77) موگیری از گفتگو با ظریف درباره سوریه خبر داد - ایرنا
- (78) معاون وزیر خارجه : اعدام النمر هزینه سنگینی را متوجه عربستان می کند - ایرنا
- (79) مردم سوریه باید بتوانند سرنوشت کشور را خود رقم بزنند -
آفتاب یزد
- (80) متغییر شخصیت و سیاست خارجی سعودی - اکبر مختاری -
1394/08/09
- (81) متن کامل بیانیه پایانی نشست وین - خبرگزاری صدا و سیما
1394/08/09 -
- (82) مجادله سنگین ظریف و الجبیر - آفتاب یزد
- (83) نشست وین درباره سوریه ؛ گزینه های پیش رو کدامند؟ -
ایرنا
- (84) نقش ایران در آتش بس در یمن - روزنامه آفتاب یزد -
1394/02/03
- (85) نقش توافق نامه هسته ای ایران در مذاکرات حل بحران سوریه
- نشنال اینترنت - 1394/08/16
- (86) نگرانی آمریکا از بحران رژیم سعودی - روزنامه وطن امروز -
آزاده شهریاری - 1388/09/22
- (87) نگرانی انگلیس از جنگ میان عربستان و ایران - روزنامه مشرق
1394/01/08 -
- (88) نگرانی محافل سعودی از تلاش میانجیگرانه ایران در یمن -
روزنامه ایران - دکتر جلال میرزائی - 1394/01/31
- (89) نمایه حمله ائتلاف عربی بارهبری عربستان - روزنامه ایران -
عبدالملک العجزی و مختار حداد - 1394/01/24
- (90) واکنش یک کارشناس مسائل منطقه به اظهارات وزیر خارجه
عربستان - ایسنا
- (91) واکنش وزارت خارجه ایران به اظهارات وزیر خارجه سعودی -
ایسنا
- (92) واکنش تند وزیر خارجه عربستان به سخنان روحانی - ایسنا -
1394/07/07
- (93) واکنش به احتمال جنگ ایران و عربستان - هشدار نیوز
- (94) هدف از فاجعه من کمک به انتقال قدرت بود/ سرنوشت آل سعود
جنگ داخلی است/ می دانند امام خامنه ای تهدید تو خالی نمی کند -
روزنامه مشرق
- (95) هزینه-فایده عربستان در حمله به یمن - روزنامه آرمان
امروز - محمد ایرانی - 1394/01/20
- (96) هزینه های سنگین برای ریاض - آرمان امروز - حسن هانی زاده
1394/01/19 -

- (97) هشدار عربستان سعودی به اسرائیل درباره حمله احتمالی به ایران - خبرگزاری مهر
- (98) یمنی‌ها به سرعت می‌توانند وارد شهرهای سعودی شوند - روزنامه سیاست روز - سردار سلامی - 1394/01/29
- (99) یمن در کانون رایزنی‌های دیپلماتیک ایران در خاورمیانه - روزنامه شهروند - 1394/02/20
- (100) یمن سوریه دیگری خواهد شد - روزنامه بامداد - فارن پالیسی - 1393/12/21
- (101) یمن دوباره قربانی جنگ قدرت در خاندان سعودی - روزنامه سیاست روز - 1394/02/14
- (102) یمن ویتنام عربستان - روزنامه کیهان - سید محمد امین آبادی - 1394/01/20
- (103) این عملیات نتوانست "حوثی‌ها" را متوقف کند - روزنامه یو اس ای تودی ایران از
- (104) ایران و عربستان باید جایگاه منطقه‌ای یکدیگر را بپذیرند - ایسنا - 1394/08/16